

KANDIDATNUMMER 3040

Sidetall 1 av 10

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

n internasjonale sommerskole

versitetet i Oslo

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* betyr både det geografiske området hvor samene har tradisjonelt bodd og den etniske folkegruppen.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er et område hvor samene bodde. I dag er det den nordiske deler av Norge, Sverige, Finland og en del av Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Samiske identitet baseres på genetiske faktorer, etter morsmål eller en personlige ønske, og det kan også være en kombinasjon av faktorene

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida var en jakte gruppe. Noen siida kunne etablere noen boplasser og de flyttet fra en til en annen for å utnytte naturressurser

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene var så spredt at det var vanskelig å organisere seg.

6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

Språkpolitikken og jordbrukspolitikken er to eksempler av forvaltningspolitikken. Samene kunne ikke lære samisk på skolen og bare de som snakket, skrevet og leste norsk kunne kjøpe jord.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Paragraf 110a i Grunnloven står at norske myndigheter må legge forholdene til rette for utviklingen av samiske språk, kultur og samfunnsliv

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd jobber for å ordne samarbeid mellom samiske organisasjoner i alle nordiske land

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

De var sosialarbeidere, historie forteller og åndelige leder

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en konservativ kristen prest som hadde stor innflytelse over samene

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som *kidults* og *twixters* fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret for at de roler bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid

2. Hva er det som karakteriserer gruppen *kidults/twixters*?

De aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener at de gjør bare det som kan skrives på CV-en

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han bestemte seg for å gå tilbake til studiene fordi han innså hvor viktig utdanning er.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er når man tror^{at} man kan få til hva som helst og at alle drømmer skal gå i oppfyllelse
2. Den perioden i livet som påvirker mest fremtiden som vokser
3. På midten av 2000-tallet ble ord som "kidults" og "twixters" ~~satt~~ satt i bruk
4. Økte valgmuligheter kildes fra en større individualisering
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, blir^{det} mindre det som må gjøres i trettiårene

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger de unge
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper ^{det} dyrkes dyktighet
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret over usikkerheten
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har for store forventninger
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere hadde opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva kan livet by på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston hadde ment
 å leve om alt dette, hvis hun hadde levd.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene

fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli

(så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så
 mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

Derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene

(for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene,
 for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

Av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de
 kommer i trettiårene

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktigste perioder i livet.

Hvilken perioden synes du er viktigst enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktig periode?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er store ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Etter oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi hjelper til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere velger å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, tradisjonell verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Da halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere forskjellige abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene og på bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer foreløpig omkring i Oslo, og er allerede på utkikk over nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link med bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Den evige jakten på lykken.

"Noen mennesker er så opptatt med å oppnå lykken at de ikke ser den når den står foran dem" sier en filosof. Og jeg er enig med ham.

Noen ganger tror vi at vi må absolutt ha den ene og den annen for å være lykkelig. Vi føler oss mishandlet av livet hvis vi ikke har en bil, en leilighet, et stort hus, osv. Samfunnspresset lar oss aldri bli fornøyd med det vi har, og vi trenger alltid mer og mer. Reklamene skenker at vi har ikke nok, og at vi vil aldri oppnå lykken hvis vi ikke kjøper det de selger. Vi løper så fort etter det at vi ikke har tid for å slippe av og tenke om hva er det som gjør oss virkelig lykkelige. Spørsmålet har ikke et riktig svar. Vi alle er forskjellige og føler oss lykkelige i forskjellige situasjoner.

Imidlertid er det å være lykkelig vist bare grunnlagt av å aktivere bestemte områder i hodet. Etter at forskerne har tatt noen studier, ser vi at noen av konklusjonene er overraskende. Vi kan selvfølgelig forstå at man liker å være med folk man elsker, eller at vi er glad etter et stort klem, eller at det å le øker lykken nivå. Men det er kanskje ikke så lett å forstå at vi føler oss bedre når vi gir noe enn når vi får noe, eller at å takke noen øker lykken kraftig. Det betyr at mens av og til føler vi at menneskehetens natur å krige og krangle, er det å hjelpe og gi til de andre det som drar oss nærmere til lykken.

Det at vi teoretisk vet hva gjør oss lykkelig, gjør det ikke lett å oppnå lykken likevel. Etter min mening er det riktig å pynte det når vi er glad og å gjenta det så ofte som mulig. Når vi tenker grundig kan vi kanskje finne noe som ikke koster noe og vi liker veldig mye. Kanskje høre på musikk eller bare ligge på gresset under noen trær. Jeg synes det er også viktig å bidra til samfunnet med noe frivillig arbeid. Det koster ingenting og, som sagt, hjelper deg og de andre å oppnå lykken!